

4. Надання благодійної допомоги за рахунок власних коштів у матеріальній, фінансовій або іншій формах особам, які потребують такої допомоги. Особливо це актуально для осіб, які переселились із інших територій, які перебувають під окупацією, або де є суттєва небезпека для життя.

5. Сприяння у закупівлі продуктів харчового походження у домогосподарств, які можуть надати надлишки такої продукції для подальшої переробки. Така взаємовиручка вигідна як бізнесовим структурам, так і домогосподарствам, оскільки проносить вигоду для всієї територіальної громади.

Запропоновані напрями активізації бізнесових структур щодо вирішення проблем сільських територіальних громад соціального спрямування є вагомим підтримкою для всієї територіальної громади

Список використаних джерел

1. Онищук І. . Аналіз виконання місцевих бюджетів за 2022 рік.. (шведсько-український Проект «Підтримка децентралізації в Україні», SALAR International), URL: <https://decentralization.gov.ua/news/16105>.

2. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні. Закон України. Документ 875-ХІІ, чинний, поточна редакція від 06.11.2022, підстава - 2682-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>

УДК 338.1

Підоричева І.Ю.

*доктор економічних наук, завідувач сектору
проблем інноваційно-інвестиційного розвитку промисловості*

Ляшенко В.І.

*доктор економічних наук, професор,
завідувач відділу проблем регуляторної політики
і розвитку підприємництва ІЕП НАН України*

ПІДПРИЄМНИЦЬКИЙ СЕКТОР ЯК ОСНОВА ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОДИ*

Внаслідок повномасштабної воєнної агресії Російської Федерації проти України, розпочатої 24 лютого 2022 р., українська економіка

---

* Тези підготовлено в рамках виконання науково-дослідного проекту «Механізми структурної трансформації підприємницького сектору України на засадах резильєнтного розвитку економіки» ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України».

зазнала величезних руйнувань і втрат. За оцінками Світового банку, за рік війни (з лютого 2022 р. по лютий 2023 р.) загальна сума прямих збитків, завдана економіці України, сягнула понад 135 млрд доларів США. Найбільше постраждали житловий сектор (38%), транспортна інфраструктура (26%), енергетика (8%), торгівельні та промислові підприємства (8%) і сільське господарство (6%) [1, с. 10]. Загальні потреби у реконструкції та відновленні України складають понад 411 млрд доларів США, що в 2,6 рази перевищує фактичний ВВП України у 2022 р. [1, с. 11]. Через руйнування промислових підприємств, інфраструктури, вимушену міграцію (за оцінками Національного банку України, 8 млн осіб) та уповільнення економіки, спричинене воєнним вторгненням, рівень безробіття в Україні зріс на 16% – з 9,8% у 2021 р. до 25,8% у 2022 р., – що еквівалентно 3,2 млн осіб [2, с. 26, 46, 47], споживчі ціни зросли на 26,6% (на продукти харчування – на 34,4%) [3], а падіння ВВП України оцінюється на рівні 30% [4, с. 5].

Ще до війни населення України не могло забезпечувати усі свої потреби на гідному рівні, зокрема отримати кваліфіковану медичну допомогу, придбати ліки та медичні прилади [5, с. 234-235]. У 2021 р. в Україні частка витрат на харчування у загальних споживчих витратах домогосподарств склала 41,6% [6]. Ця частка слугує традиційним індикатором бідності: чим вона вища, тим біднішою є країна, регіон, громада [5, с. 229]. Для порівняння: у США вона дорівнює 6,7%, у Німеччині – 12%, середня частка витрат на харчування у світі складає 25,5%. У загальному рейтингу країн за цим показником Україна посідає 92 місце, опинившись між Ефіопією (41,3%) та Камбоджею (42,7%) [6], що свідчить про високий загальний рівень бідності українського населення та є наслідком довоєнної слабкості економіки. У воєнний та повоєнний періоди проблема бідності набуває масштабного характеру, адже середній рівень безробіття в Україні у 2023 р. може скласти 26,1% [2], а за межею бідності можуть опинитися близько 60% українців [7].

Для відновлення національної економіки, викорінення бідності, забезпечення стрімкого та динамічного економічного зростання на засадах резильєнтності, Україні потрібно здійснити структурну перебудову всієї економіки до вищих технологічних рівнів шляхом створення сучасної високотехнологічної переробної промисловості, запровадження передових технологій та інновацій. І найперше, що для цього потрібно зробити – мобілізувати потенціал

підприємницького сектору України та спрямувати його на виробництво промислової продукції з високою доданою вартістю та надання наукомістких, зокрема високотехнологічних послуг.

Список використаних джерел:

1. *Ukraine. Rapid Damage and Needs Assessment February 2022 – February 2023* / Ed. A. Himmelfarb. The World Bank, the Government of Ukraine, the European Union, the United Nations. March 2023, Washington, DC. 132 p.
2. *Інфляційний звіт. Січень 2023 року*. Київ: НБУ. 48 с.
3. *Індекс інфляції в Україні за 2022*. Мінфін. 13 березня 2022. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/2022/>.
4. *UkraineInvest GUIDE: Rebuilding Ukraine with the private sector*. UkraineInvest. March 2023. 72 p. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/wp-content/uploads/2023/03/UkraineInvest-Guide-1-1.pdf>.
5. *Лібанова Е.М. Бідність населення України: методологія, методика та практика аналізу* / Е. М. Лібанова ; НАНУ, Ін-т демографії та соц. досліджень ім. М. В. Птухи. Умань : Видавець "Сочінський М.М.", 2020. 456 с.
6. *Витрати українців на продукти харчування продовжують зростати* – Б. Духницький. ННЦ «Інститут аграрної економіки». URL: <http://surl.li/gxtkh>.
7. *Зазвичай повертається третина. Скільки українців залишаться за кордоном та як блекаути змінюють демографію* – Лібанова. *New Voice*. 11 грудня 2022. URL: <http://surl.li/gxtkr>

УДК 658.15

Оглобліна В.О.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів

Плясов С.В.

Здобувач PhD

Хавер Д.І.

здобувач вищої освіти

Інженерний навчально-науковий інститут
імені Ю.М. Потебні Запорізького національного університету

**СИСТЕМА АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
ПІДПРИЄМТВА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ**

Сучасні трансформаційні процеси в економіці України та окремих вітчизняних суб'єктів господарювання потребують